

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА У ПРВИХ 100 ДАНА ВЛАДЕ

1. УНАПРЕЂИВАЊЕ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

а) Унапређење наставе информатике у основним и средњим школама

Спроведене су неопходне припреме за увођење информатике као обавезног предмета у основним школама, а у току је процес детаљног снимања и анализе стања опремљености школа што ће бити основа за предстојеће набавке ради комплетирања техничких услова за увођење овог предмета.

Такође, донети су правилници којима су измењени наставни програми изборних предмета *Од играчке до рачунара* у првом циклусу основног образовања и *Информатика и рачунарство* у другом циклусу основног образовања, као и обавезног предмета *Рачунарство и информатика* у средњим школама. Успостављена је мрежа подршке наставницима информатике у основним и средњим школама у примени нових наставних програма путем платформе за електронско учење Министарства на којој тренутно око 2000 наставника размењује искуства, планове и материјале.

Развој ИКТ инфраструктуре у установама образовања, као важан предуслов за модернизацију образовања, један је од приоритетних циљева дефинисаних Акционим планом за спровођење Програма Владе (АПСПВ). С тим у вези, а на основу координираног рада Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Министарства трговине, туризма и телекомуникација, основне и средње школе у Републици Србији постале су део Академске мреже Републике Србије.

Наиме, АМРЕС који ради на изградњи, развоју и управљању образовном и научно-истраживачком рачунарском мрежом Републике Србије до сада је имао најмање 150.000 корисника и обухватао је факултете, институте, универзитетске библиотеке, студентске домове и високе школе. Од сада је део АМРЕС-а и 1.800 основних и средњих школа које ће се бесплатно умрежити и повезати на интернет, док ће ученицима бити омогућен безбедан приступ интернету, уз забрану посећивања сајтова са неприкладним садржајем.

в) Свакодневни спорт у школи

Интензивирање је рад на увођењу свакодневног спорта у школе уместо изборног спорта. Наиме, два часа физичког васпитања остају обавезна у недељном распореду, а изабрани спорт, познат и као трећи час физичког, биће трансформисан. Уместо њега,

уводе се спортске активности, три пута недељно од по пола сата (укупно час и по недељно) и то у данима када нема обавезног предмета физичко васпитање.

На тај начин би се, увођењем разноврсних спортских активности, уз већ постојеће ресурсе, подигао здравствено-физички ниво код ученика. У реализацији овог циља, планирана је сарадња са спортским савезима, Министарством омладине и спорта и Министарством здравља, а до сада је одржан већи број састанака са представницима струковних удружења професора физичког васпитања и са представницима Завода за унапређивање образовања и васпитања којем је и прослеђен захтев за измене наставних програма.

г) Образовање за предузетништво у основним школама

У циљу осавремењавања наставе Техничког образовања покренут је процес измене програма овог предмета у сарадњи са Заводом за унапређивање образовања и васпитања и са представницима струковног удружења наставника Техничког образовања. У оквиру овог предмета, за ученике од 5. до 8. разреда, биће обрађене теме из предузетништва и безбедности у саобраћају, које до сада нису биле предвиђене образовним садржајима.

Такође, појачаће се професионално саветовање и усмеравање ученика осмог разреда. Посебан акценат ће бити на развоју радне етике и предузимљивости, креативног и пројектног мишљења за које се претпоставља да подстичу зрелост у избору будућег занимања и утичу на самозапошљивост младих и њихово осамостаљивање и обезбеђивање економске сигурности.

Покренута је и иницијатива за измене плана и програма за 5. разред основне школе кроз исходно планирање, што је модел који је савремена тенденција у свим образовно развијеним европским земљама. У том циљу, обављен је већи број консултативних разговора са представницима Завода за унапређивање образовања и васпитања којем је прослеђен захтев да предложи модел наставног плана и програма.

2. УНАПРЕЂИВАЊЕ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

а) Државна матура за крај средњошколског образовања

Започет је рад на програму тзв. државне (националне) матуре као основне прекретнице у реформи образовања Србије. Формирана је радна група за дефинисање концепта Националне матуре, дефинисани су рокови и кључни садржаји.

Овакав вид екстерног централизованог испита је у складу са међународним препорукама да образовање иде у правцу веће аутономије у садржајима, темпу и методама рада које школа спроводи, а да се екстерни испит поставља као регулишући фактор. Циљеви националне матуре су: подизање квалитета и осавремењивање концепције рада у средњим школама, повећање хоризонталне проходности ученика кроз образовни систем и транспарентан упис ученика на факултете и високе струковне школе.

б) Дуално и предузетничко образовање

Функционално образовање према потребама тржишта рада са фокусом на средње стручно образовање (креирање Националног модела дуалног и предузетничког образовања) је један од приоритетних циљева Владе Републике Србије дефинисан Акционим планом за спровођење Програма Владе (АПСПВ). Како би се остварили наведени циљ, повезане су јединице локалне самоуправе и привредни субјекти са средњим стручним школама, а у сарадњи са Привредном комором Србије са којом је Министарство склопило споразум о сарадњи.

Креиран је нацрт „Националних модела дуалног и предузетничког образовања“ и започета је анализа њихове имплементације на свим образовним нивоима у 28 градова из различитих група развијености општина (ЈЛС 2014). Повећан је број ученика у

оквиру пилот пројеката развоја дуалног и предузетничког образовања у Србији са 510 на око 1000 ученика, односно број компанија са 40 на 62 (укључена су мала и средња предузећа). Утврђен је модел за израду програма образовања за које је идентификована потреба компанија, а прилагођавају се и модернизују постојећи програми за реализацију по дуалном моделу у складу са захтевима компанија. Такође, смањен је број са 270 на 186 образовних профила у средњем стручном образовању у трајању од три године (74 профила) и четири године (112 профила), а у току је, уз помоћ компанија, идентификација регионалних потреба за профилима што ће се користити при изради плана уписа за наредну школску годину.

Информисање заинтересованих о концепту и предностима које дуални и предузетнички модел образовања доноси је константно, а уз подршку Немачке развојне помоћи, Привредне коморе Аустрије и Швајцарске канцеларије за развој и сарадњу организована је „недељу дуалног образовања“.

3. РАЗВОЈ И ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ

а) „Доситеј“ – досадашњим јединственим информационим системом просвете обухваћена је и наука

Јединствена база регистара предшколских установа, основних, средњих и високих школа, факултета, института, као и запослених на тим институцијама пружа неопходне податке о образовном и научном систему на основу којих је могуће сагледати тренутно стање, успешно планирати даљи развој и унапређење, али и контролисати спровођење образовних и научних политика од стране актера обухваћених системом.

У складу са новим потребама, информациони систем се непрекидно надограђује, а подаци у њему се редовно ажурирају. Стога је, имајући у виду потребу за провером података о финансирању школа, у току прикупљање нових података од основних и средњих школа, а започело се и са прикупљањем података од предшколских установа на основу којих ће се мапирати расположиви и неискоришћени простор, ускладити потребе на терену и извршити оптимизација мреже предшколских установа.

Функционална примена података из „Доситеја“ омогућена је и стога што су шифрарници у оквиру система у потпуности усклађени са важећим државним шифрарницима, нпр. радних места у државној управи Министарства државне управе и локалне самоуправе, као и насеља, округа, градова и општина Републичког завода за статистику и др.

б) Успостављање Националног оквира квалификација у Србији (НОКС)

Национални оквир квалификација у Србији, у чију израду су укључене образовне установе, ресорна министарства, привреда, Национална служба за запошљавање и друге заинтересоване стране, треба да користи како ученицима и студентима, тако и привреди и да обезбеди компатибилност са европским образовним простором. Квалификација, наиме, треба да покаже шта одређена особа уме и може да уради, а не само коју диплому или сертификат има и коју школу је завршила.

НОКС треба да подупре реформске процесе који ће унапредити образовни систем тако да из њега излазе компетентни појединци који могу да одговоре на потребе тржишта рада, друштва као целине, али и да задовоље своје личне потребе.

Рад на изради документа Национални оквир квалификација у Србији којим се утврђују сви елементи система НОКС-а (надлежна тела и институције, законски и финансијски оквир) је у завршној фази. Савет за стручно образовање и образовање одраслих и Национални савет за високо образовање усвојили су главне елементе НОКС-а. Квалификације су разврстане на осам нивоа квалификација са поднивоима на шестом, седмом и осмом нивоу. За све нивое утврђени су описи као и начин разврставања претходно стечених и актуелних квалификација према НОКС-у.

Припремљен је и Предлог извештаја о повезивању са Европским оквиром квалификација и самовредновању према Европском простору високог образовања, а у току је и успостављање јединствене базе квалификација које се могу стећи у Републици Србији.

4. НАУКА У ФУНКЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ РАЗВОЈА

Унапређење конкурентности науке, истраживања и иновација у функцији привредног развоја је један од приоритетних циљева Владе Републике Србије дефинисан Акционим планом за спровођење Програма Владе (АПСПВ).

За реализацију овог циља неопходна је реформа научних института и промена начина финансирања научноистраживачке делатности. У ту сврху, планирана је детаљна евалуација института (самоевалуација и екстерна евалуација), израда стратегије паметне специјализације којом ће бити идентификоване приоритетне области на знању заснованог развоја Србије и, на темељу ових резултата, доношење плана реорганизације института са концептом комбинованог финансирања - институционалног и пројектног.

Како би се циљ остарио, покренут је процес ангажовања експерата за припрему методологије за самоевалуацију и екстерну евалуацију института. Такође, процес израде стратегије паметне специјализације започет је састављање међуресорног радног тела и почетком рада на Мапи пута научно-истраживачке инфраструктуре. Стратегија паметне специјализације и резултат евалуације института ће директно утицати на реформу и будућност научноистраживачких института у Републици Србији.

Такође, у завршној фази је израда Акционог плана за спровођење Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2016. до 2020. године, „Истраживања за иновације“ којим ће бити дефинисане и временски орочене мере и акције везане за постизање основних циљева Стратегије, и то: подстицање изврсности и релевантности научних истраживања у Републици Србији; јачање повезаности науке, привреде и друштва ради подстицања иновација; успостављање ефикасног система управљања науком и иновацијама у Републици Србији; осигурање изврсности и доступности људских ресурса за науку и привреду и друштвене делатности; унапређење међународне сарадње у домену науке и иновација и повећање улагања у истраживања и развој путем јавног финансирања и подстицања улагања пословног сектора у истраживање и развој. Значајне мере Акционог плана ће се односити на успостављање стратешког управљања научноистраживачким организацијама, реформисање мреже института, промену модела финансирања научноистраживачке делатности, увођење усмерених истраживања која ће бити орјентисана према решавању друштвених изазова и потреба друштва, успостављање заједничких иновационих пројеката приватног сектор и научноистраживачких организација, успостављање Фонда за подстицање истраживања и др.

5. НОВЕ ИНСТИТУЦИЈЕ У ОКВИРУ ШКОЛСКИХ СИСТЕМА

а) Организације родитеља

Како би се улога родитеља у школском систему боље искористила, односно како би се омогућила већа укљученост и права родитеља у процесима образовања, као и њихова већа одговорност за васпитање своје деце, интензивирање је рад на увођењу нових конфигурација родитељских савета.

Циљ је да се измени Закон о основама система образовања и васпитања јер су постојећи савети родитеља, као и делегирање њихових чланова у школске одборе формалне природе. У ту сврху, до сада је дефинисана структура будућег родитељског тела, осмишљена је обука за носиоце овог програма (представнике школских управа,

локалних самоуправа и стручне сараднике са територије сваке локалне самоуправе), утврђен је датум одржавања обука, а успостављена је и сарадња са представницима Министарства државне управе и локалне самоуправе у вези са организацијом ове структуре, као и са УНИЦЕФ-ом у вези са радом будуће наставничко-родитељске алијансе.

б) Послодавци у школским одборима

Обављен је већи број разговора са представницима послодаваца о неопходности да они као кофинансијери у дуалном систему образовања добију одговарајући положај и улогу у органима управљања образовно-васпитних установа. С тим у вези, предвиђено је да изменама Закона о основама система образовања и васпитања и формирањем нових тела дође до промене у структури школских одбора у чији рад ће се укључити и послодавци обухваћени дуалним системом образовања.

6. ОСТАЛЕ КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ У ПРОТЕКЛОМ ПЕРИОДУ

- Народна скупштина Републике Србије усвојила је Закон о изменама и допунама Закона о високом образовању, а у Министарству су формиране две радне групе које се баве израдом новог Нацрта закона о високом образовању. Једну групу чине представници студентских организација (12 чланова), а другу представници Универзитета и факултета из реда професора и представници Министарства (15 чланова). План је да Нацрт Закона о високом образовању буде готов до 31.12.2016. године. Такође, припремљен је Нацрт Закона о начину утврђивања регулисаних професија од стране радне групе формиране у Министарству;
- Интензивирани су активности на изради системских закона, и то Нацрта закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања, Нацрта закона о основној школи, Нацрта закона о средњој школи;
- Влада Републике Србије усвојила је преговарачке позиције Републике Србије за Међувладину конференцију о приступању Републике Србије Европској унији за Поглавље 25 „Наука и истраживање“ и Поглавље 26 „Образовање и култура“;
- Влада Републике Србије формирала је Национални савет за научни и технолошки развој;
- Интензиван је рад на рационализацији мрежа школа;
- Обнављањем фонда школских библиотека омогућава се јачање читалачке писмености, а тиме се ученици, између осталог, припремају за ПИСА тестирање које ће се одржати за две (2) године;
- Обезбеђени су недостајући уџбеници на језицима националних мањина за основне школе (за мађарски, румунски, албански, словачки, русински, босански, бугарски и хрватски језик);
- Интензиван је рад на развоју програма и испита за директоре школа и избор саветника – спољних сарадника на основу јавног позива;
- У оквиру инвестиционог одржавања и опремања установа, настављени су радови у оквиру пројекта „Модернизација стања школа“ (ЕИБ), „Образовања за социјалну инклузију“ (ЦЕБ) и „Енергетска ефикасност у јавним зградама“ (KfW).